

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 7.11.2008
Sayı : 138

T.B.M.M. BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	-Ceza -İçişleri -Adalet
20 Kasım 2008 2/339	
19 Kuvveti	
Başkan	

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

5199 Sayılı Hayvanları Koruma Kanununda değişiklik yapılmasına dair kanun teklifim ekte gerekçesiyle birlikte sunulmuştur.

Gereğini bilgilerinize arz ederim.

Saygılarımla

1

Abdullah Özer
Bursa mv.

2
Kemal DEMİREL
BURSA MV

Bülent BARATALI
İzmir Milletvekili

3
Gökhan Durgun
Hatay MV

4
Hüseyin İmre
Amasya mv

5
Hüsnü Göller
Antalya mv

6
Turgut Dibeç
Kırklareli mv

7
TEKİN BİN GÖL
ANKARA MV.

8
Fuat Gay
Hatay mv

9
Tayfun Süner
Antalya mv

10
Tansel KARAK
Kırklareli mv.

11
Ahile Ermeç

GENEL GEREKÇE

Yarım asırlık bir mücadele sonucunda müzakere sürecine adım atmış olduğumuz Avrupa Birliği'nin birçok ülkesinde hayvanlara yapılan muamele kabahat değildir ve idari para cezası ile geçirilemeyecek, baştan savılamayacak kadar önemli bir durumdur. Kendi hayvanın kuyruğunu kesen, balkondan atan, işkence eden kişiye bile mahkemeler derhal tutuklama kararı vermekte ciddi hapis cezalarına çarptırmaktadır. Çünkü bir hayvana bunu yapan yarın insana da yapabilir, toplum için tehlikeli bir insandır ve acilen tedavi edilmesi gerekir düşüncesi vardır. Yani bu fiili işleyen toplum nezdinde aslında adli bir suç işlemiştir. Hepsinden önemlisi bu eylem idari bir suç olmadığı için, kişinin adli siciline de işlenir.

Türkiye'de ise yıllardan beri nedense Hayvanlara yapılan her türlü kötü muamele de idari suç (kabahat) olarak kabul edilmektedir. Türk hukuk sisteminde ceza yasaları; suçlar ve kabahatler olarak ikiye ayrılmıştır. Kabahatler kanunu gerekçesinde, kabahat olarak adlandırdığımız fiiller idari suç olarak isimlendirilmiş ve bu tabir bir kısım yasalarda da kullanılmıştır. Kabahatlerin yaptırımları, hafif ya da çok düşüktür, para cezalarına bağlanmıştır. Caydırıcılıktan uzaktır.

Hayvanlara yapılan kötü muamele ve cezaların etkisiz kalması nedeniyle, toplum vicdanının bu yasanın çıktığı zamandan beri yaralandığı gerçektir. Mevcut 5199 sayılı yasanın hükümleri etkisiz kalmıştır. Toplumsal infial yaratan bir olayda, failin "idari" para cezası ile kurtulması "paran kadar hayvana işkence et " mantığına bizi götürür. Hayvanları Koruma Kanunu, Hayvanlara mal ya da eşya olarak bakmaktan vazgeçmeli, canlarına ve varlıklarına yapılan ihlallere karşı göz yummamalıdır. Hayvanları yakan, tecavüz eden, işkenceye uğratan, zehirleyen kişiye para cezası vermek, kamu vicdanına aykırı düşer. Yönetmelikte özellikle para cezalarının, en azından makul seviyede tutulması ve yapılacak yasa değişikliğinde, hürriyeti bağlayıcı cezaların da müeyyideler içinde yerini alması gerekmektedir.

Öte yandan, yasanın diğer en büyük eksikliği bu kabahatin (aslında suçun) re'sen savcılık tarafından takip edilmesi yolunun kapalı olması, hayvanın mal olmasından dolayı ancak sahibinin şikayeti olursa şikayete bağlı suç olarak kabul edilmesindedir. Yani yeni yasa ile şikayet olsun olmasın savcılık kendiliğinden harekete geçmelidir. Re'sen takibat yapılmalı hatta bu şikayetten vazgeçme yolu dahi kapalı olmalıdır. Ama bu fiilin idari suç olarak Türk Hukuk sisteminde algılanması zaten başından savcılıkları ve hakimleri yetkisiz bırakmaktadır. Yetki tamamı ile il çevre müdürlüklerine bir ceza makbuzu kesmesi için yetkilendirmiştir.

Bu gerekçeler doğrultusunda hazırlanmış olan kanun teklifi ile hayvanların haklarının güvence altına alınması ve yasanın özellikle KABAHAHLER HUKUKU kapsamından çıkması amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Kanunun yayınlandığı 24.06.2004 tarihinden bu yana kanunun ilgili maddelerindeki cezai hükümlerin Kabahatler Kanunu cezai hükümleri niteliğinde olması, kanunun hayvanlara karşı işlenen suçlarda caydırıcı niteliğinin olamamasının başlıca sebebidir. Bu nedenle kapsam maddesinde suç ifadesine yer verilmiş ve hayvanların yaşamlarının ana ögesi olan yaşam alanlarına karşı işlenen suçlar da kapsama dahil edilmiştir.

Bu kanunun temel işlevi ve temas etmek istediği husus, hayvanların haklarının olduğu kadar hayvanlara karşı bu haklara uyulmaması, haklarına tecavüz edilmesi, istismar edilmeleri karşısında, cebir ve şiddete maruz kalmaları nedeniyle, yani onlara karşı (artık kabahat değil) suç işlenmesi durumunda, bu kanunun getireceği yaptırımları da belirlemek olmalıdır. Sadece onları korumak için yapılacak eşgüdüm ve denetim yeterli değildir. Bu kanunun asıl amacı, bu yükümlülükleri yerine getirmeyen ve hayvan haklarına tecavüz eden kişilere karşı caydırıcı tedbirler koyabilmek, ciddi yaptırımlar düzenleyebilmek olmalıdır. Kanun içeriğinde Suçtan bahsetmemek ve cezaların sadece idari para cezası olarak kalması nedeniyle hiç de caydırıcı özellik taşıması, kanunun ruhuna aykırı düşer ve kanunun büyük eksikliğidir.

Bir diğer deyişle, bu kanun ve ilgili diğer mevzuat uyarınca, hayvan haklarına ilişkin olarak, gerekli yükümlülüklerini yerine getirmeyenlerin, denetimleri usulüne uygun yapmayanların, işbirliği sağlamayanların, hayvanların haklarına tecavüz eden ya da bu haklarını istismar edenlerin, gerçek ya da tüzel kişi olsun, hayvanlara karşı suç işlemiş olduklarını kabul etmek gerekir. Bu kanun içeriğinden de bellidir. Mevcut durum, kanun tekniği bakımından, bu cümle ile açıklanmaktadır.

Kanunun kapsamını ve amacını açıklayan 2. maddede de; "hayvanlara karşı işlenen suçlar" kısmının belirtilmesi, özellikle gereklidir. Kanun her ne kadar KABAHAHLER KANUNU hükümlerine tabi olsa da, bu yasa değişikliği teklifi ile öncelikle bu kanunun kabahatler kapsamından çıkarılıp SUÇLAR kapsamı altında değerlendirilmesi arzu edilmektedir. Toplumdaki genel beklenti de, hayvanlara karşı işlenen fiillerin kabahat değil bilakis suç olarak değerlendirilmesi, ve en azından bu fiili işleyen kişinin sabıkasına bu suçun işlenmesi yönündedir.

Zaten Kanunun mevcut kapsamı da; sadece sınırlama, denetim ve yükümlülükler olmayıp aynı zamanda hayvan haklarına karşı işlenen suçları da içermektedir.

MADDE 2- Kanunda belirtilecek yöntemler dışında hangi amaçla olursa olsun, hayvan öldürmenin suç olduğu, hem 5199 sayılı Kanun ile hem de TCK ile kabul edilmiştir. 5199 sayılı Kanun ile 3285 sayılı Kanunun ilgili hayvan itlaf etmek hükmü de kaldırılacaktır. Dolayısıyla zabıtanın ya da belediye veteriner işleri müdürünün, en fazla kullandığı, özellikle sokak hayvanlarını "itlaf ve zehirlemek" yöntemleri de, yukarıda sayılan maddelere yasak olarak eklenmelidir. Çünkü uygulamada, en fazla karşılaşılan yöntem, örf ve adetlerimizde hiç yeri olmayan, hayvanlara can çekiştirerek, toplu olarak ve üstelik kamuoyunun antipatisini çekerek yapılan toplu kıyım şeklinde gerçekleştirilen öldürmelerdir.

Ayrıca, yasak olan hayvan öldürme metotlarına, birçok yöntem daha eklemek mümkündür. Burada yazılmadığı için; döverek, zehirleyerek, vurarak, kumar oynatmak maksadıyla hayvanları birbirine öldürterek hatta keskin bir cisim kullanarak, kafeslerde aç bırakarak, dondurarak öldürmek, serbest statüsünde olacaktır ki bu son derece sakıncalıdır.

Burada önemli olan, kanunun lafzından çok ruhunun temas ettiği husustur. Ne şekilde olursa olsun, hayvanları, bu ve sayılan benzeri yöntemlerle öldürmek, asıl amacı hayvan hakları olan bu kanunun, kapsamı ve hayvan haklarının varlığı ile bağdaşmaz.

MADDE 3- Pratikte ayrıca hayvana en fazla kötü muameleyi, bizzat hayvan sahibinin yaptığı durumlar da vardır.

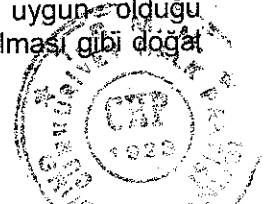
Kendi hayvanına 5199 sayılı yasa kapsamında sayılan her türlü kötü muameleyi yapan sözde hayvanseverler yapmaktadır. Bu kişilerin, gelişmiş ülkelerde olduğu gibi hayvan sahiplenmesi, en az on yıl boyunca yasaklanmalı, soruşturma re'sen savcılık tarafından yapılmalı, kötü durumda olduğu tespit edilen hayvanlara, il çevre müdürlüğü tarafından değil, doğrudan mahkeme tarafından el konulmalı, mahkeme tarafından yargılama yapılmalı ve böyle bir suç için çevre müdürlüğünün makbuz kesip tahsilat yapması ile fail bu durumdan sıyrılamamalıdır. Cezaların yaptırımı caydırıcı olmalı herkes kolay kolay bu şekilde hayvan sahibi olamamalıdır.

MADDE 4- Bu kanun her ne kadar vermiş olduğu yaptırımlarla Kabahatlar Kanunu olarak kabul edilmiş ise de, 21.yy'dan gün almaya başladığımız bugünlerde hayvanların da eziyet görmeme haklarının olduğu dünyadaki tüm ülkelerde ve modern hukukta kabul edilmekle birlikte hayvanlara karşı işlenen suçlar "kabahat" olarak artık değerlendirilmemektedir. Cezanın iki yıl asgari olarak belirlenmesinin nedeni ceza infaz yasalarımıza göre fiili olarak hapiste kalmanın alt limitinin iki yıl olarak belirlenmesinden kaynaklanmaktadır.

Kanunlar arasında hem uyum olması hem de hukukta da bir zihniyetin yavaş yavaş ülkemizde de değişmesi, uluslararası sözleşmelerle dahi Türkiye'nin bunu kabul etmesi ile özellikle 6. madde kapsamına giren suçların idari para cezası yerine hapis cezasına çevrilmesi, yani hayvanlara karşı her türlü eziyet kabahat değil suç olarak kabul edilmiştir. Bir diğer değişle bu hükümle sanık sonuçta yine para cezasına mahkum olacaktır ancak bu defa mahkum olduğu suç idari para cezası değil, sabıka kaydına da işlenecek adli para cezası şeklinde olacaktır.

Genel kanun ve özel kanun açısından hem tutarlılık olması hem de cezanın yaptırımının kısmen daha etkili olması ve suçun bir daha işlenmemesi açısından hayvan haklarını bu madde kapsamında ihlal edenlerin idari para cezası ile sorumlu olması toplum tarafından da artık kabul edilmemektedir.

Bu madde ile mevcut 6343 sayılı Kanun'un 68. maddesi kapsamın ile tutarlılık sağlanmıştır. Bu konuda çalışan veteriner kliniklerinin lisanlarının Bakanlıkça kaldırılmasına karar verilmelidir. Aynı kanun maddesini bir kez daha ihlal eden veterinerin ruhsatının ise iptalinin caydırıcılık olması açısından uygun olduğu düşünülmektedir. Çünkü burada söz konusu olan hayvan türünün yok olması gibi doğa

dengeyi bozucu çok önemli bir suçtur. Bu fiili işleyen veterinerin öncelikle bir yıl süre ile çalışma ruhsatının askıya alınması tekrarı halinde tamamen ruhsatının iptal edilmesi gereklidir.

9. madde gerekçesinde de açıklandığı üzere, amaç, hayvan üzerinde yapılan deney sonucu bilimsel bir veri almak ve bu veriyi tüm canlıların yararına kullanmaktır. Bilimsel olmayan metodlarla hayvanlara işkence çektirilmesi, canlarının yakılması, onlara ızdırap çektirilmesi yoluyla deney yapanlar aslında bu kanun kapsamına göre hayvan haklarına tecavüz nedeniyle suç işlemişlerdir. Türk Ceza kanunu ile orantılı olması için aynı oranda hapis cezası uygun görülmüştür. Bu deneyi yapan kişi veteriner ise ruhsatının öncelikle bir yıl boyunca iptali, tekrarında ise tamamen iptal edilmesi gerekir. Bu eyleme karışan diğer kişilere de 4 aydan 3 yıla kadar hapis cezası verilmesi gerekir. Ayrıca verilecek adli para cezasının miktarı cezanın caydırıcılığı bakımından artırılmıştır.

Hayvan kaçakçılığının teşvikinde en önemli sorunlardan birisi, hayvan sağlığı koşullarına uymadan "pet-shop" adında çalışan işletmelerdir. Bu işletmeler satmış oldukları yavru hayvanlar başta olmak üzere hem faturasız, hem menşei şahadetnamesiz hem de bu hayvanların aşıları olmaksızın ve sağlık sorunları ile bile satışlarını yapmaktadır ve sonradan da sorumluluk kabul etmemektedirler. Çoğu denetimsiz olarak ve yüksek kar marjları ile çalışan bu yerler aslında insan sağlığını da tehdit edilmesine neden olan bu hayvanların satışını, yaptırımların ve denetimlerin etkisiz olması nedeniyle istedikleri gibi yapabilmektedirler. Hayvanlar bulundukları kafeslere sığmamakta, çoğu zaman maliyetleri artmasın diye almaları gereken besin su gibi temel ihtiyaçlarını alamamakta ve hatta hijyenik olmayan daracık ortamlarda tutulmakta, belirli bir süre sonra kafeslere sığmayınca da sokaklara bırakılarak tekrar sokak hayvanı popülasyonunun artmasına neden olmaktadır. Bu nedenle, gerekli tedbirleri almayan bu işletme sahiplerine hem adli para cezası verilmesi gerekiyorsa hapis cezası verilmesi, hem de bir daha bu işle iştigal etmemeleri için ruhsatlarının iptal edilmesi gerekir.

Bu yaptırımlar özellikle hayvanları kumar, eğlence ve gösteri amaçlı dövüştüren, onların haklarını ihlal edip tecavüze uğratan onlar üzerinden haksız kazanç sağlayan kişilere karşı verilen adli para cezalarını kapsayacağından ve bu işi kumar amaçlı ya da zevk için yapanlara karşı etkisinin daha caydırıcı olması para cezalarının bir misli artırılmış özellikle bu işi kumar oynatmak ya da gösteri amaçlı yapıp ekonomik çıkar sağlayanlar için kısa süreli de olsa hürriyeti bağlayıcı ceza öngörülmüştür.

12. maddeye eklenen son fıkraya göre Dini amaç ve et hayvani olarak tüketim amacı dışında bir amaçla hayvan kesmek ve kesim hayvanı statüsü dışındaki herhangi bir hayvanı kurban etmek veya kesmenin yasak olması düzenlenmiştir. Türk örf ve adetlerine göre bu hayvanları (at, eşek, kedi, köpek vs) kesmek ve tüketim amacı olarak topluma sunmak toplumsal infial yaratacak niteliktedir. Dolayısıyla bu hem idari para cezasının artırılması gerekir. Bu maddenin uygulanması bu kanunun 28. maddesinin k fıkrasının uygulanmasına da hâle getirmemeli, şüpheli aynı zamanda bu maddeden dolayı da ceza almalıdır. Hayvanların da eziyet görmeme haklarının olduğu dünyadaki tüm modern hukuk sistemlerinde kabul edilmekle birlikte hayvanlara karşı işlenen suçlar "kabahat" olarak artık değerlendirilmemektedir. Bu nedenle idari para cezası yerine alt limiti bir yıl hapis cezası öngörülmüştür.

Bu kanunun temeli hayvanlara yaşam hakkı vermek olduğuna göre, bir hayvanın canının alınması gibi hassas olan bir hususun, kamuoyu vicdanına en uygun şekilde olması, en acısız şekilde gerçekleşmesinin sağlanması gerekir. Gerekçesi net olarak 13. madde de açıklandığı üzere bu maddeye karşı aykırı davranışların da idari para cezaları yerine adli para cezaları ile cezalandırılıp mahkemelerde yargılanmalarının uygun olacağı görülmüştür.

Hayvanlara kasıtlı olarak kötü davranmak, acımasız ve zalimce işlem yapmak, dövmek, aç ve susuz bırakmak, aşırı soğuğa ve sıcağa maruz bırakmak, bakımlarını ihmal etmek, fiziksel ve psikolojik acı çektirmenin cezası idari para cezası olamaz. Bu kanunun kimi hükümleri Kabahatler Kanunu çerçevesi içinde değerlendirilse de değişen toplum dinamikleri, kamuoyunun artık tüm canlılara karşı daha duyarlı olması cezaların daha etkili olmasını gerektirmektedir. Burada bahsi geçen suç hayvanlara karşı hukukta tanımlanan "kötü muamele" olmayıp; onlara kanun koyucunun da belirttiği üzere acımasızca davranılması, insan olmanın getirdiği gücü ve ayrıcalığı kullanarak işkence edilmesidir. Hayvanların bir bakımevinde sorumluluğunu üstlenen belediye veteriner işleri müdürü ve eğer varsa özel şirket yetkilileri de aynı kapsam içinde sorumludur.

Hayvanların da eziyet görmeme haklarının olduğu dünyadaki tüm modern hukuk sistemlerinde kabul edilmekle birlikte hayvanlara karşı işlenen suçlar "kabahat" olarak değil, suç olarak değerlendirilmektedir.

Ayrıca, ekonomik gücü yerinde olan birisine verilebilecek bir para cezası kimi zaman teşvik anlamına bile gelecektir. Kaldı ki, mevcut TCK 151/2 maddesi sahipli hayvanın öldürülmesi halinde 4 aydan 3 yıla kadar hapis cezası düzenlemiştir. Kanun koyucunun hapis cezasının alt sınırını 4 ay olarak belirlemesinin nedeni büyük olasılıkla bu cezanın ön ödeme ile geçirilememesi ve sanığın işlemiş olduğu bu suçun muhakkak sabıkasına işlenmesi nedeni ile olmalıdır. Buradaki yasa değişikliği teklifi ile aynı anda uyumlu olarak TCK 151/2 maddesinin de değiştirilmesi gerekir.

Yayın organlarının aynı zamanda eğitim kuşaklarında hayvan ve doğa sevgisi ile programlara yer vermemeleri ya da bunları izlenme oranı çok düşük yayın saatlerinde yapmaları özellikle milyon dolarlara hitap eden çoğu şirket için burada belirlenen cezai yaptırım çok semboliktir, hiçbir yaptırımı yoktur. Bu nedenle, idari para cezasının daha makul düzeye çıkarılması gerekir. Üç uyarıya rağmen prime time 'da ya da normal sürelerde yasanın aradığı yayını yapmayan televizyon ya da radyolar için hem para cezası hem de yasada belirtilen süre çerçevesinde prime time'larda RTÜK ün belirleyeceği hayvan ve doğa sevgisi ile ilgili yayınlar yapılması gerekir. Ceza olarak alınan bedeller hayvanların refahı, kısırlaştırılması gibi konularda kullanılmak üzere çevre bakanlığına aktarılır.

Bir hayvanı trafik kazası sonucu yaralayıp bakımını yaptırmayan, onun ölümüne sebep olan kişinin trafik kaydına muhakkak işlediği suçun cezasının işlenmesi trafikte bulunan sürücülerin daha hassas olmasını, hayvanlara bir "mal" olarak değil "can" olarak bakmasının gerekliliğindendir.

Bu kanun değişikliğinin en büyük amaçlarından birisi yurda kaçak olarak giren, özellikle sokak hayvanlarının ve yurtdışına kontrolsüz olarak çıkartılan ve nereye gittiği tam olarak

bilinemeyen sokak hayvanların kaçak ve kontrolsüz ticaretini engellemektir. Bu durum detaylı olarak özellikle Geçici 3. maddede gerekçelendirilmiş ve teklif maddesi haline getirilmiştir.

Her ne kadar idari para cezaları bir çeşit hukukta düzenlenmiş yaptırım olsa da hayvan haklarına karşı işlenen suçların cezası para cezası olması bu kanunun yaptırımı olmaması anlamına gelir. Çünkü ekonomik gücü yerinde olan birisine verilebilecek bir para cezası kimi zaman teşvik anlamına bile gelecektir. Kaldı ki mevcut TCK 151/2 maddesi sahipli hayvanın öldürülmesi halinde 4 aydan 3 yıla kadar hapis cezası düzenlemiştir. Kanun koyucunun hapis cezasının alt sınırını 4 ay olarak belirlemesinin nedeni büyük olasılıkla bu cezanın ön ödeme ile geçirilememesi ve sanığın işlemiş olduğu bu suçun muhakkak sabıkasına işlenmesi nedeni ile olmalıdır.

Bu suçların kovuşturulması re'sen cumhuriyet savcılıklarınca yapıp sonuçlandırılmalıdır. Suçun takibi şikayete bağlı olmamalıdır. Suç duyurusunda suçtan zarar görenler olduğu gibi, durumu bizzat gören kişiler ile il hayvan ve haklarını koruma kurulları ile bu konuda çalışan vakıf ve dernekler de suç duyurusunda bulunabilmelidir. Mağdur olan hayvan sahibi, şikayetinden vazgeçirildiği takdirde, zarar gören taraf ve ülke genelindeki hayvanları koruma dernekleri diledikleri takdirde bu davalara müdahil sıfatıyla katılabilmelidirler.

Bu maddenin (b) bendinde atıfta bulunulan 5 inci maddenin birinci, ikinci ve beşinci fıkraları ile (o) bendi dışında kalan fiillerin, veteriner hekim, veteriner sağlık teknisyeni, hayvan koruma gönüllüsü, hayvan haklarını koruma derneği üyeleri, hayvan haklarını koruma vakfı üyeleri, hayvan toplama, gözetim altına alma, bakma, koruma ile görevlendirilmiş olan kişilerce işlenmesi halinde verilecek ceza iki kat artırılarak uygulanır.

Bu maddede yazılı idari para cezaları, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, o yıl için 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilân edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanır.

MADDE 5- Hayvan haklarına karşı işlenen suçlar kişiler tarafından olabildiği gibi kamu otoritesindeki yetkisini kullanan tüzel kişiler ya da orada çalışan görevli kişiler tarafından da haksız ve hukuka aykırı bir biçimde kullanılabilir. Hayvan hakları; eğer bu kişiler ya da azmettirenler tarafından her ne şekilde olursa olsun ihlal edilirse verilecek cezalar bir misli oranında artırılmıştır.

MADDE 6 - 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanunu, hayvan itlafını kanuni hale getirmektedir ve bu kanunun ruhu ile diğer kanun çalışmaktadır. 3285 sayılı Kanunun ilgili maddelerinin kaldırılması halinde, özellikle bu Kanunun 6. maddesinde olması gereken alternatif yöntem, anlatılmıştır. Anılan kanunun ilgili maddeleri, asıl amacı hayvanları korumak olan bu kanun ile tamamen çalışmakta, hayvan haklarını bir "şüphe" uğruna yok saymakta ve acımasız bir kıyım dönüşebilecek harekete neden olmaktadır. Bu nedenle, 3285 sayılı Kanunun bu maddeleri, kaldırılmalıdır. Amaç, hayvanları ortadan kaldırarak çözüme ulaşmak değil, bilakis onlarla beraber toplumsal çözüm sağlamaktır. Bunların yerine kaim olmak üzere zaten bu kanunun 6. maddesinde nâst

davranılacağı ve hareket edileceği belirlenmiştir. Bir yandan Hayvan Hakları Kanunu düzenleyip diğer yandan büyük bir istisna bırakarak "şüphe halinde dahi" toplu itlaflara, zehirlenmelere izin vermek, kanunlar arasındaki başka bir tezatı oluşturacaktır. Kuduz ve benzeri sağlığı tehdit eden bulaşıcı hastalıklar nedeniyle, bu kanunun 6. maddesi ve bu maddeye bağlı olarak yayınlanacak yönetmelikler, ortaya çıkacak boşluğu dolduracaktır. O nedenle bu kanun ile 3285 sayılı kanunun 18, 34 ve 36. maddelerinin bu kanun ile yürürlükten kaldırılmaları gerekir.

MADDE 7 – Yürürlük maddesidir.

MADDE 8 - Yürütme maddesidir.

5199 SAYILI HAYVANLARI KORUMA KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ

MADDE 1 – 24/6/2004 tarihli ve 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanununun 2 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Kapsam

“MADDE 2 –Bu Kanun, amaç maddesi doğrultusunda yapılacak düzenlemeleri, alınacak önlemleri, sağlanacak eşgüdümü, denetim, sınırlama ve yükümlülükler ile hayvanlara ve onların doğal yaşam alanlarına karşı işlenen suçlar ve tabi olunacak cezai hükümleri kapsar.”

MADDE 2 – 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanununun 14 üncü maddesinin (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“ a) Hayvanlara kasıtlı olarak kötü davranmak, acımasız ve zalimce işlem yapmak, dövme, aç ve susuz bırakmak, aşırı soğuğa ve sıcağa maruz bırakmak, zehirlemek, bilimsel koşulları oluşmadan muhtelif silahlarla veya sair usullerle itlaf etmek, bakımlarını ihmal etmek, fiziksel ve psikolojik acı çektirmek.”

MADDE 3 – 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanununun 14 üncü maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

“Sahipli hayvana eziyet halinde müdahale

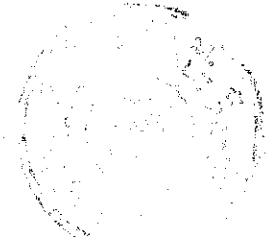
MADDE 14/A - Mahallin en büyük mülkî amiri ya da o bölgedeki kolluk kuvvetlerince görevlendirilen denetim elemanlarınca re'sen ya da şikayet üzerine yapılan denetim sonucunda; 5199 sayılı Kanunda belirtilen fiillere aykırılık tespit edilmesi durumunda, kolluk kuvvetlerince düzenlenen tutanak, doğrudan, savcılığa intikal ettirilir.

Denetim sonunda; 5199 sayılı Kanuna aykırı hareket eden ve bu suretle bulundurduğu hayvanların bakımını, ciddi şekilde ihmal ettiği ya da onlara ağrı, acı veya zarar verdiği denetim elemanlarınca tespit edilen kişilerin, hayvanlarına, mahkeme tarafından el konulur. Mahkeme, yetkili makam veya merci, yerel yönetimlerle işbirliği yaparak söz konusu hayvanların, yeniden sahiplendirilmesini ya da koruma altına alınmasını sağlar.

Bu maddeye aykırı davranan kişinin, on yıl boyunca, yeniden hayvan sahiplenmesi yasaklanır.”

MADDE 4 - 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanununun 28 inci maddesi ile (c), (d), (f), (g), (h), (ı), (j), (k), (l), (m), (n), (o), (p) bendleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İdari Para cezaları

MADDE 28 - Bu Kanun hükümlerine aykırı davrananlara hayvanların sahipli ya da sahihsiz olmasına bakılmaksızın aşağıdaki cezalar verilir:

c) 6'ncı maddenin birinci fıkrasına aykırı hareket edenlere hayvan başına iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası.

d) 7'inci maddede yazılan cerrahi amaçlı müdahaleler ile ilgili hükümlere aykırı davrananlara eğer veteriner olmadığı halde hayvana kötü muamele yapan kişi bu hareketi ile hayvana zarar veriyorsa ya da vermişse 6 ay ile 2 yıl arasında hapis cezası Eğer bu eylemi yapan kişi veteriner hekimse cezası bir misli artırılır. Ayrıca hayvan hastanelerinin lisansları Bakanlıkça kaldırılır, veterinerlerin çalışma ruhsatları ise önce bir yıl süre ile tekrarında ise tamamen iptal edilir.

f) 9'uncu maddede ve çıkarılacak yönetmeliklerinde belirtilen hususlara uymayanlara hayvan başına bin Yeni Türk Lirası adli para cezası ve altı aydan iki yıla kadar hapis cezası; yetkisi olmadığı halde hayvan deneyi yapanlara hayvan başına üç bin Yeni Türk Lirası adli para cezası verilir. Ayrıca 9. maddeye aykırı deney yapanlara ve yaptırımlardan her birine iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası verilir. Bilimsel metodlara aykırı deney yapan veterinerin ruhsatları ise önce bir yıl süre ile, tekrarında ise tamamen iptal edilir.

g)10'uncu maddede belirtilen hayvan ticareti izni almayanlara ve bu konudaki yasaklara ve yönetmelik hükümlerine aykırı davrananlara hayvan başına iki bin beş yüz Yeni Türk Lirası adli para cezası ve bir yıldan iki yıla kadar hapis cezası, İşletme ruhsatlarının İl Tarım Müdürlüğünce derhal iptal edilir ve bir daha aynı konuda ne burayı işleten gerçek kişilere ne de burayı işleten şirketin ortaklarına bir daha bu konuda ruhsat verilmez.

h) 11'inci maddenin birinci fıkrasındaki eğitim ile ilgili yasaklara aykırı davrananlara iki bin beş yüz Yeni Türk Lirası adli para cezası ve bir yıldan iki yıla kadar hapis cezası , ikinci fıkrasına aykırı davrananlara hayvan başına iki bin beş yüz Yeni Türk Lirası ve iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası.

ı) 12'nci maddenin birinci fıkrasına aykırı hareket edenlere hayvan başına beş yüz Yeni Türk Lirası adli para cezası ve üç aya kadar hapis; ikinci fıkrasına aykırı hareket edenlere fıkrasına aykırı hareket edenlere iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası.

j) 13'üncü maddede belirlenen öldürme metotları ile ilgili hükümlere aykırı davrananlara öldürülen hayvan başına beş yüz Yeni Türk Lirası adli para cezası, aykırı davranışların işletmelerce gösterilmesi halinde öldürülen hayvan başına bin iki yüz elli Yeni Türk Lirası adli para cezası.

k) 14'üncü maddenin (a) bendine aykırı davrananlara üç yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir. Aynı muamelenin belediye ait bir hayvan bakımevinde gerçekleşmesi halinde o belediyenin veteriner işleri müdürü, ihale özel bir şirkete verilerek işletiliyorsa şirket yetkilileri de aynı hükümler çerçevesinde yargılanır ; (b), (c), (d), (f), (g), (h), (ı), (j) ve (k) bentlerine aykırı davrananlara altı aydan yıldan iki yıla kadar hapis cezası ; (f)

ve (l) bentlerine aykırı davrananlara iki yıldan dört yıla kadar hapis cezası verilir, kesilmiş ve canlı hayvanlara el konulur. El konulan canlı hayvanların bir hayvan bakımevine nakli sağlanır.

l) RTÜK'ün takibi sonucunda 20 nci maddeye aykırı hareket ettiği tespit edilen ulusal radyo ve televizyon kurum ve kuruluşlarına öncelikle uyarı verilir. Üçüncü uyarıdan sonra da ihlaline devam eden televizyon ya da radyo kurumu maddenin ihlal edildiği her ay için ulusal televizyonlar için elli bin Yeni Türk Lirası , ulusal radyolar için on bin Yeni Türk Lirası hayvan refahı kapsamında kullanılmak üzere idari para cezası verilir ve RTÜK 'ün uygun göreceği üç gün için prime time döneminde RTÜK ' ün belirleyeceği en az yarım saatlik doğa , çevre ve hayvan sevgisi ile ilgili eğitici program yayınlanır. Bundan sonraki ihlalin devam ettiği her uyarıdan sonra aynı ceza tekrarlanır. Alınan bu bedeller, hayvan refahında ve eğitici yayınlarda kullanılmak üzere RTÜK tarafından çevre ve orman bakanlığının bu konuyla ilgili bütçesine aktarılır. Yerel radyo ve televizyonlar için de o bölgenin mülki amirinin takdirinde olmak üzere yeteri kadar hayvan ve doğa sevgisini verici eğitici yayın yapılması istenir.

m) 21'inci maddeye aykırı hareket edenlere hayvan başına üç aydan altı aya kadar hapis cezası verilir, trafik ceza kayıtlarına islenir.

n) 22'nci maddeye uymayanlara, mevcut hayvanat bahçelerinde, kötü şartlarda barındırdıkları ya da sergiledikleri hayvanlar için buranın bakımından sorumlu olanlar için savcılık görev ihmali nedeniyle Türk Ceza Kanunu kapsamında görev ihmali nedeniyle re'sen dava açar.

o) 23'üncü maddeye aykırı hareket edenlere hayvan başına iki bin beş yüz Yeni Türk Lirası idari para cezası.

p) Bu kanunda yazılı hayvan haklarını ihlal eden eylem, toplumsal infial yaratmış ise, ayrıca üç yıldan beş yıla kadar hapis cezası verilir. Bu suç şikayete bağlı olmayıp Cumhuriyet Savcılarınca re'sen soruşturulur. Ayrıca bu suçu işleyen kişi özgürlüğü bağlayıcı cezası sona erdikten sonra en az bir yıl boyunca devlete bağlı bir psikoloji tedavi merkezinde müşahede altına alınır.

MADDE 5 - 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanununun 28 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki madde eklenmiştir.

"MADDE 28/A - İşbu kanundaki yasaklara karşı hareket eden kişiler bu görevi kamu görevini ifa ederken ya da bu sıfat altında yapmışsa veyahut azmettirmiş ya da doğrudan veya dolaylı sözlü ya da yazılı emir vermişse verilen hapis cezaları ve adli cezalar bir misli artırılır."

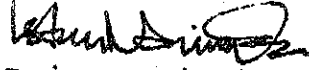
MADDE 6 – 5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanununun 31 inci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

“MADDE 31 – Bu kanunun yürürlüğe girmesiyle, 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabıtası Kanununun 18. 34. ve 36. maddeleri yürürlükten kalkacaktır.”

MADDE 7 – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 8 - Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

ASLI GİBİDİR

Dr. İrfan NEZİROĞLU
Hayvanlar ve Kararlar Müdürü

